

☐ Нашы
за мясгой.
МАХЛЯР
АД "ВАЛЯНЦІНА".

2

☐ Дзеці і мы.
ШКОЛА
НЕ ВОЎК?

2

☐ Маральны
кодэкс.
ВУЧЫЦЕСЯ
АХВЯРАВАЦЬ
У КАХАННІ.

3

ГАРАСКОП.

3

ПРАГРАМА
ТЭЛЕБАЧАННЯ.

4

БЕЛАРУСКАЯ
МАЛАДЗЁЖНАЯ
ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

22 кастрычніка 1994 г.

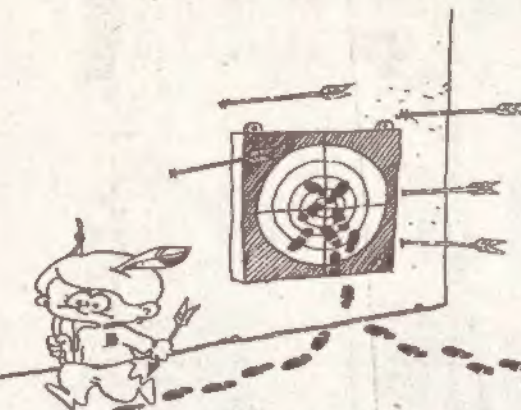
Субота

№ 113(13830)

Кошт у розніцу 25 рублёў

Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

Кур'ер "ЧЗ"

3 ПАРЛАМЕНЦКАГА ДЗЁННІКА

Працягваю работу шаснаццата сесія Вярхоўнага Савета Рэспублікі. На тыдні разгледжаны шэраг пытанняў. Учора дэпутаты выразілі перапынкі пленарнага пасяджэння да 6 лістапада. Значнай падзеяй стала прыняццё ў сярэдзі пастановы, якая прызнае адзіным законным плацежным сродкам Рэспублікі Беларусь беларускі рубель, а ў наяўным абарачэнні — разліковыя білеты Нацыянальнага банка. Яму дадзена права ўстанаўліваць абменны курс беларускага рубля да расійскага і валюты іншых дзяржаў, а таксама праводзіць валютнага рэгулявання і абавязковага рэспублікі. Такім чынам, можна лічыць, зроблены першы крок да паўнамоцнай нацыянальнай валюты. Дарэчы, пад час абмеркавання праекта пастановы аб плацежным сродку дэпутаты ўзніклі пытанні: чаму застаецца ў абарачэнні разліковы білет, а не ўводзіцца сава валюта. Станіслаў Багданкевіч мятываваў: "такое рашэнне адсутнасцю з-за вялізнай інфляцыі мянчымасці друкаваць беларускую валюту за мяжой. Пытанне аб межах крэдытнай эмісіі так і засталася невяршаным. Нацыбанк перапоўнаў зацвердзіць яе ў памеры 345 мільярдаў рублёў. Вярхоўны Савет унёс зменненні і дэпутаты ў падатковае заканадаўства, якое стымуляе пашырэнне экспарту. У прыватнасці, шэраг заводаў, што пастаўляюць за межы Беларусі трактары, грузавыя аўтамабілі, халадзільнікі, тэлевізары, вызвалены ад уплаты акцызав. Зацверджаны баланс Нацыянальнага банка за 1993 год і прыбыток у памеры 23 мільярдаў рублёў. Такім чынам, 80 дэпутатаў выразілі "дагавор цяжкі" і паставілі свае подпісы пад веродам у Канстытуцыю на суд з нагоды папярэвак, унесё-

ных парламентам у закон аб мясцовым самраванні. У спісе 80-ці — прадстаўнікі самых розных палітычных плыняў і дэпутатскіх фракцый: Карпенка, З.Пазыняк, А.Трусуў, М.Качан, Нованароджаная "прадзвіжкая вертыкаль", здаецца, у бліжэйшы час пройдзе выпрабаванне на трываласць.

Якаў ЯСЭПІН.

ДОМ, АДКРЫТЫ ДЛЯ ЎСІХ

У Мінскім міжнародным адкацічным цэнтры, што знаходзіцца па праспекце газеты "Правда", адбылася сустрэча з журналістамі, якіх пазнаёмілі з бліжэйшымі планами дзейнасці гэтага сумеснага нямецка-беларускага праекта. Акрамя шматлікіх культурных і адукацыйных праграм, цэнтр плануе стварыць уласны студэнцкі саюз. Ужо ў лістападзе для беларускіх студэнтаў плануецца правесці першы семінар на тэму "Студэнцкае самакіраванне ў краінах Еўропы". Прычым, студэнты змогуць не толькі займацца, але і адпачыць дзякуючы адкрытаму тут жа рэстарану "Вестфалія".

"Наш дом адкрыты ў архітэктурным плане — у ім шмат шкла і святла. Але мы хацелі б зрабіць яго адкрытым і для кожнага жыхара Беларусі", — сказаў на развітанне дырэктар цэнтра з нямецкага боку пан Пётар Юнге-Вентруп.

Павел МЯГКОЎ.

Курсы валют на 21 кастрычніка:

	Далар США	Скупка	Продаж	Ням. марка	Скупка	Продаж
"Трыор"	6400	6650	4250	4430		
"Алімп"	6200	6480	4105	4263		
"Дукат"	6200	6500	4100	4400		

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь N 156

АБ МІНІМАЛЬНАЙ ЗАРАБОТ- НАЙ ПЛАТЫ

1. Устанавіць з 1 лістапада 1994 г. мінімальную зароботную плату ў памеры 20 тыс. рублёў, а тарифную стаўку першага разраду — 22 тыс. рублёў.

Дзеянне гэтага пункта не пашырэнне на суб'екты гаспадарання, якія маюць стаўку першага разраду вышэй за стаўку, вызначаную дадзеным указам.

2. Кабінету Міністраў Рэспублікі Беларусь прыняць рашэнне аб перагледзе з 1 лістапада 1994 г. памеру заробатнай платы, пенсій, дапамог і стипенды, забяспечышы пры гэтым выкананне паказчыкаў, прадугледжаных праграмай неадкладных мера па выхадзе эканомікі Рэспублікі Беларусь з крызісу.

Прэзідэнт
Рэспублікі Беларусь

Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь N 155

АБ ЗАВЯНЕННІ Ў ЗАПАС ВАЕННАСЛУЖАЧЫХ, ЯКІА АДСЛУЖЫЛІ УСТАНОУЛЕННЫЯ ТЭРМІНЫ, І АБ ЧАРГОВЫМ ПРЫЗЫВЕ ГРАМАДЗЯН НА ТЭРМІНОВУЮ ВАЕННУЮ СЛУЖБУ У КАСТРЫЧНІКУ—СНЕЖНІ 1994 г.

1. Завольніцы ў запас з узброеных сіл, пагранічных, унутраных, чыгуначных войскаў і іншых войскаў фарміраванняў Рэспублікі Беларусь ваеннаслужачых тэрміновай службы, якія адслужылі ўстаноўленыя тэрміны.

Прызваць у кастрычніку—снежні 1994 г. на тэрміновую ваенную службу ва ўзброеныя сілы, указаныя войскі і войскі фарміраванняў Рэспублікі Беларусь грамадзян мужчынскага полу, якім да дня прызыву споўнілася 18 гадоў і якія не маюць права на адтэрміноўку, а таксама грамадзян старэйшага прызыковага ўзросту, страціўшы права на адтэрміноўку.

Прызычнікі, якія пацярпелі ад вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, накіроўваюцца для праходжання ваеннай службы ў войскі часці, што не звязаны з крыніцамі іанізуючага выпраменьвання, ачышчальнікі частоты, кампанентамі ракетнага паліва і не знаходзяцца на радыяактыўна забруджаных тэрыторыях.

2. Выкананнем камітатам абласных, гарадскіх і раённых Саветаў дэпутатаў, ваенным камісарыятам забяспечыць прызыв грамадзян на тэрміновую ваенную службу ў пасажырскіх вагонах і перавозку прызыўнікоў.

3. Міністэрству транспарту і камунікацый Рэспублікі Беларусь забяспечыць выдзяленне па заўках Міністэрства абароны Рэспублікі Беларусь неабходнай колькасці месцаў у пасажырскіх вагонах і перавозку прызыўнікоў.

4. Органам унутраных спраў па прадстаўленнях ваенных камісараў прымаць меры для вышуку асоб, якія ўхіляюцца ад прызыву на тэрміновую ваенную службу, і да забеспячэння аўкі іх на прызыўныя пункты.

5. Міністэрству абароны Рэспублікі Беларусь да 1 лютага 1995 г. прадставіць прэзідэнту Рэспублікі Беларусь інфармацыю аб выніках прызыву.

6. Указ уступае ў сілу з дня яго апублікавання.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь

АЛУКАШЭНКА.

20 кастрычніка 1994 г.

"Суперчэннэл"

ВУЛІЧНАЯ ТРАГЕДЫЯ Ў СЕУЛЕ

У час ранішняга руху ў сталіцы Паўднёвай Карэі Сеуле абваліўся цэнтральны мост горада.

Аўтобус і 4 аўтамабілі трапілі ў вяду. Загінулі 42 чалавекі, 23 атрымалі цяжкія раненні. Прычына абвалу моста пакуль не высветлена.

СКАНДАЛ

У АНГЛІЙСКИМ КАРАЛЕЎСТВЕ

Джон Мейджар і яго кабінет маюць дачыненне да новага скандалу. Прычынай пелушкы артыкул у газеце "Gardian", дзе прэм'ер-міністр і іншыя члены ўрада абвінавачваліся ў крадзях і крадзях.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНИКАВАЯ СВЯЗІ "ЧЫРВОНОЙ ЗМЕНЫ"

"Уорлднэт"

жы грошай. Асабліва "дасталася" міністэрству гандлю. Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі адхіляе ўсе абвінавачванні.

ТУНЭЛЬ ЗЛУЧЫЦЬ КРАІНЫ

Прэзідэнт Францыі Франсуа Мітэран прыбыў у Іспанію для адкрыцця новага тунеля, які злучыць французскі горад Тулузу з Іспанскай Барселоной.

На ўрачыстай цырымоніі адкрыцця французскія і Іспанскія прадстаўнікі адзначалі, што тунель будзе мець вялікае значэнне для ўмацавання супрацоўніцтва паміж дзвюма краінамі.

КАЛІ НЯМА АРГУМЕНТАЎ

На пасяджэнні Італьянскага парламента дэбаты аб будучыні Італьянскага тэлебачання прывялі да бойкі.

Дэпутаты левага прагрэсіўнага крыла абвінавачвалі кааліцыйную партыю на чале з прэм'ер-міністрам Сільвіа Берлусконі ў тым, што тэлебачанне вельмі часта неаб'ектыўна ацэньвае падзеі. Спрачка дасягнула такога напалу, што прэма ў зале пасяджэнняў паміж дэпутатамі заваявалася бойка. Таму пасяджэнне было вымушана спыніць работу.

МОЛАДЗЬ І ЧАС

Пленум СМБ

У Мінску адбыўся пленум Цэнтральна-га камітэта і Цэнтральнай кантрольнай камісіі Саюза моладзі Беларусі.

Па асноўнаму пытанню "Аб рабоце Саюза моладзі Беларусі пасля ХХХІ з'езда і перспектывах развіцця арганізацыі на бліжэйшы перыяд" выступіў першы сакратар ЦК СМБ Сяргей Даронін. Ён адзначыў, што за 4 месяцы пасля з'езда СМБ рэспубліканскай арганізацыя і пры яе ўдзеле праведзены шэраг мерапрыемстваў, у тым ліку фестываль моладзі "Лагэр дружбы славянскіх народаў" і "Беларусь" арганізаваны прыём гасцей з краіны Вялікай Айчыннай вайны, прысвечаны 50-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопніцтваў, прайшлі летнія турыстычныя з'езды. Летам бягучага года арганізацыя СМБ накіравалі дзяцей і моладзь у лагеры працы і адпачынку. Дакладчык канстатаваў, што зараз усталяваныя трымаўцы сувязі ЦК СМБ з дзяржаўнымі органамі і грамадскімі арганізацыямі, адміністрацыя прэзідэнта, сродкамі масавай інфармацыі.

Пленум адабраў прапанаваныя ў дакладзе асноўныя напрамкі па ўдасканаленню дзейнасці рэспубліканскай моладзёжнай арганізацыі. Гэта, у прыватнасці, фарміраванне акадэмічнай Саюза моладзі актыўна на месцах, з тым, каб СМБ ставіў стрыманым усяго моладзёжнага руху і працаваў па праграме, адпавядаючых патрабаванням часу. Пры ўсталяванні міжнародных кантактаў больш актыўна павінны ўлічвацца імкненні моладзёжных арганізацый за-

ходніх краін да супрацоўніцтва з СМБ у самых розных накірунках, а таксама ў ажыццяўленні ўсеабаковых праграм.

Пленум выказаў незадаволенасць з прычынаў скасавання Камітэта па справах моладзі пры Саўеце Міністраў Рэспублікі Беларусь як самастойнага дзяржаўнага органа, які ажыццяўляў каардынацыю і падтрымку дзейнасці моладзёжных грамадскіх арганізацый рэспублікі. У такіх абставінах Саюз моладзі Беларусі, як самая шматлікая арганізацыя, павінна ўзяць на сябе многія функцыі гэтага камітэта.

На пленуме востра паўстала пытанне аб сродках масавай інфармацыі, заснаваным як з'яўляецца СМБ. Удзельнікі пленума даручылі Бюро ЦК СМБ звярнуцца да прэзідэнта Рэспублікі Беларусь з просьбай аб аказанні дзяржаўнай падтрымкі адзінай у рэспубліцы беларускамоўнай моладзёжнай газеце "Чырвоная змена", якая хутка будзе адзначаць свой 75-гадовы юбілей.

У рабоце пленума прыняў удзел начальнік ўпраўлення грамадска-палітычнай інфармацыі адміністрацыі прэзідэнта Аляксандр Фядута. Пленум выбрав другім сакратаром ЦК СМБ М.Карпінчыка, сакратаром ЦК СМБ — М.Яжову, у склад Бюро ЦК СМБ, акрамя сакратараў ЦК, увайшлі першыя сакратары абласных і Мінскай гарадской арганізацый СМБ, сакратар камітэта СМБ БДГА. Зацверджана структура апарату ЦК СМБ.

Ул. Інф.

ПРЭС-КАНФЕРЭНЦЫ

Нас пачынаюць разумець?

Нядаўна ўрадавая дэлегацыя нашай краіны пабыла з рабочым візітам у Злучаных Штатах Амерыкі. Пад час дэлевацкіх сустрэч у Міністэрствах фінансаў, сельскай гаспадаркі, гандлю, абароны, а таксама ў Міжнародным валютным фондзе абмяркоўваліся праблемы беларускай эканомікі, шукаліся шляхі выхаду яе з крызісу. У прыватнасці, дасягнута дамоўленасць аб выдзяленні Беларусі 150 мільянаў далараў, якія амерыканскі бок прадстаўляе на развіццё бізнесу. Дзесяціць мільянаў з гэтай сумы "працуюць" ужо. Дасягнута згода на будучыню ў Мінску Бізнес-цэнтры. Адным словам, дэлевацыя колы Амерыкі падтрымліваюць курс рэформ, рэформізму, рэформізму, рэформізму. Вось, калі кажаць каротка, галоўны вынік візіту ў ШТА.

Уласна пра гэта ішла гутарка на прэс-канферэнцыі, якую правёў віцэ-прэм'ер Міхаіл Чыгір. Дакладваючы аб выніках сустрэч урадавай дэлегацыі з дэлевацыяй колы ШТА, ён быў настроены аптымістычна. Амерыканскія ўкладанні ў нашу эканоміку будучы. Беларусь можа разлічваць таксама на дапамогу краін-добраў. Што тычыцца фінансавання канкрэтных праграм, то амерыканцы наважылі падтрымаць санавідуальную дзяржаўна-прадпрыемстваў, зацвердзіў у нашарэванні аб'ёму нашых інвестыцыйных праектаў, 20 мільянаў далараў Міністэрствам сельскай гаспадаркі ШТА будзе выдзелена на развіццё нашай хлебабожска-жывёлагадоўчай галіны.

Як вядома, асноўная мэта кансультацый, пазык, якія даюцца Міжнародным валютным фондам, — гэта падтрымка рэформ, звязанне інфляцыі да нізкага стабільнага ўзроўню. Вось і падчас апошняга візіту ў абмен на фінансавую падтрымку сярод іншых "пажаданняў" Міжнародны валютны фонд патрабуе ад Беларусі зніжэння інфляцыі да канца 1995 года да ўзроўню аднаго працента. Ці пад сілу гэта нашай эканоміцы — пакажа час. Ва ўсякім разе, адчувалася, новы ўрад верыць у неабходнасць праддзяўлення эканамічных рэформ.

А чым тлумачыцца прыхільнасць амерыканцаў у пашырэнні супрацоўніцтва з нашай рэспублікай? Як можна было меркаваць па выказваннях віцэ-прэм'ера Міхаіла Мясніковіча, міністра замежных спраў Беларусі Уладзіміра Сянько крокам да паглыблення адносін сталі канкрэтыя захады нашай краіны па шляху рэформ.

Канешне, праблем у беларускіх рафарматарэў застаецца нямала, і ўсе яны складаныя, але, ёсць упэўненасць, што ў рэспубліцы гэтыя праблемы могуць вырашацца больш паспяхова, чым у іншых краінах СНД, калі Міністэрства фінансаў ШТА пажадае ў першую чаргу працаваць з намі ў справе трансфармацыі эканамічнай сістэмы.

Адным словам, дэлевацыя адносін між дзвюма краінамі паглыбляюцца.

Вялянцін БАРЫСЕВІЧ.

ПАДПІСКА-95

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ

Пачалася падпіска на 1995 год. Мы спадзяемся, што сяброў у "Чырвонай змені" менш не стане. Бягучы год паказваў, што беларуская моладзёжная газета карыстаецца ў чытацкай папулярнасцю. З квартала ў квартал тираж "Чырвонай" павялічваўся. А гэта значыць — праца нашай калектыву звыражэння і шчырна. Што, безумоўна, вельмі прыемна і спрыяе жаданню зрабіць сваё выданне яшчэ больш цікавым.

Па-ранейшаму галоўным прынцыпам газеты будзе справа адраджэння нашай Бацькаўшчыны. У рубрыцы "Сто артыкулаў з гісторыі Беларусі" чытаць пазнаёміцца з малавядомымі старонкамі мінуўшчыны. Захоўваючы рубрыку "Цыні бок Месяца", якая па-любаві многім сябрам газеты. У рэдакцыйнай папцы для не падарбаваныя матэрыялы са шматлікімі тэмамі пра навакольны свет. Пытанні эканомікі, палітыкі, сацыяльныя праблемы, медыцынскія парадкі — усё гэта будзе прысутнічаць на старонках "Чырвонай змены".

Падпіску на нашу газету можна аформіць адразу на паўгода, кошт яе 6 тысяч рублёў. А штомесячная падпіска чына ў 1 тысячу. Гэта менш, чым за іншыя рэспубліканскія выданні.

Ф. СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі
Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету

63129

(Індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

Колькасць камплектаў

на 1994 год па месяцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс)

Каму (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА

ПВ

месца

літар

на газету

63129

(Індэкс выдання)

ЧЫРВОНАЯ ЗМЕНА

Кошт падпіскі

рублёў.

Колькасць камплектаў

на 1994 год па месяцах

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Куды (паштовы індэкс)

Каму (адрас)

Каму (прозвішча, ініцыялы)

Дзяжурныя па выпуску
перакладчык
Ларыса ДУДАРУК,
Людміла КАХАВЕЦ,
рэдактар
Наталія БАЛАКІДА.

БІЗНЕС-КЛАС

"БІЗНЕС"
ПА-БЕЛАРУСКУ?

Як кажуць, дай Бог здароўя вядучаму тэлеперадачы "Пяць хвілін на жарты", які нядаўна пазнаёміў з новым анекдотам. Для тых, хто не чуў, нагадаю: бізнес па-беларуску — гэта, калі ўкраці скрыну гарэлку, выліць усё з бутэлек, здаць шкатулку, а потым купіць адну бутэльку і тут жа выпіць. "Не-вер", як бачыце, ёсць.

А цяпер падумаем, ад чаго і як нараджаюцца анекдоты? Правільна, з праўды жыцця, з самай яе сутнасці. Бо многім няўчым, што робіцца ў бізнэсе, у рынкавых адносінах і, як вынік, з цяжкім.

Чытаю ў адной мясцовай, дарэчы, уладавай газеце аб'яву, што арганізацыя рэалізуе жаночыя злімовыя боты вытворчасці "Белест" са складу ў Маскве. Тэлефон-факс у Наваполацку такі...

Чытаю і думаю: чаго, дарэчы, выбраў у Віцебску боты, завезлі ў Маскву на склад, а потым, паколькі яны там, мусіць, не прыйшліся даспадобы нейкай масквічанке, трэба ехаць і выкупляць іх са складу?

Інтэрас маскоўскага склада больш-менш зразумелы, бо, думаюцца, каб адна тысяча пар. А вось з беларускага боку? Не магу ўявіць аніяк. Ды і арганізацыя, што змяшчала аб'яву, мусіць, не жадае, каб я прасвятлела. Таму і выступае як безымянная.

На тым жа тыдні пачула цікавую радзёб'яву. А гаварылася ў ёй італійскае наступнае: арганізацыя рэалізуе тэлевізары "Гарызонт" апошняй мадэлі па цэнах ніжэй за заводскія. І тэлефоны.

Каб ніжэй рыначным, мусіць, зразумела б. А вось ніжэй за заводскія не па маёму разуму. Таму толькі і амаля пры-весці для самой сябе прымітывнае параўнанне: ну навошта купіць каўбасу ў магазіне за 5 тысяч, каб прадаваць па 47!

Праўда, здагадкі такія-сякія ёсць. Бо так зрабіла, калі б кілаграм каўбасы купіла тады, калі яна каштавала 3 тысячы. А пасля павышэння цэны, калі заўсёды іміклівага, прадала б ніжэй за магазінную.

На жаль, я толькі і здольна не бізнес з кілаграмамі каўбасы, якая, у адрозненне ад беларускага аб'екту ды тэлевізараў, вельмі хутка псуецца. Што ж тычыцца арганізацыі, то ведае, можа яны рыхтуюць аб'яву, што з маскоўскага склада на-разіліся ці халадзільнікі рэалізуюцца каўбаса беларускай вытворчасці.

Ідзіце за ёй пехатой, гаротныя беларусы, бо, калі прывя-зе фірма, то з улікам адных транспартных расходаў, цэна яе будзе ой-ёй-ёй.

Гюгенія ВІЦЬБА.

ПРАВЕДЦЕ ПРАВІЛЬНАСЦЬ
АФАРМЛЕННЯ АБАНЕМЕНТА

На абанемента павінен быць пастаўлены адбітак касавай машыны.

Пры афармленні падпіскі (пераадрасоўкі) без касавай машыны на абанемента прастаўляецца адбітак календарнага штэмпеля аддзялення сувязі. У гэтым выпадку абанемента выдаецца падпісчыку з квітанняй аб ападе кошту падпіскі (пераадрасоўкі).

Для афармлення падпіскі на газету або часопіс, а таксама для пераадрасавання выдання бланк абанемента з даставачнай карткай запаўняецца падпісчыкам чарнілам, разборліва, без скарачэнняў, адпаведна ўмовам, выкладзеным у каталогах.

Запаўненне месцаўных клетак пры пераадрасаванні выдання, а таксама клеткі "ПВ-МЕСЦА" робіцца работнікам прадпрыемства сувязі.

ПАМЯЦЬ

Успомнім імёны загінуўшых
летапісцаў Вялікай Айчыннай

Яны таксама былі салдатамі — бейцамі журналіскага корпуса. Штыком ім служыла пера, але і пера даводзілася мяняць на штык.

Яны ішлі ў бой побач з дзеючымі асобамі сваёй карэспандэнцыі, артыкулаў, зямата, фота, радыё- і кінаапаратаў. Ішлі побач з пехатцамі і артылерыстамі, танкістамі і сапёрамі, сувязістамі і разведчыкамі, удавалася і з лётчыкамі. Разам з імі адбіраліся ў атакі, ішлі ў наступленне, ачышчаючы родную зямлю ад фашысцкіх захопнікаў.

З парадка кроў вайны да-носіліся іх словы аб мужнасці і гераізме абаронцаў Айчыны, іх баявым майстэрстве і воінскім вопыце, узаемнай вылучы і фантэнаў дружбы.

Яны ішлі пра рэдакцыю і лейтэ-нтаў, маёр і генералаў, ура-чоў і медыкаў, фантэнаў па-варых і шафёраў.

Ім былі адольвава дарэгія падзвігі рускага і беларуса, ук-

раінца і грузіна, азербайджанца і армяніна, казах і узбек, яўрэя і татарына, асеціна і молдаванца.

Іх вёдалі ў партызанскіх атра-дах і антыфашысцкім падполлі. Разам з народнымі месцамі яны грамлі гарнізоны праціўніка, падрывалі варожыя абломы, абаранялі ірныя на-сёлніцтва ад карнікаў.

Біты пад Масквой і Ста-лінгградам, на Курскай дузе і на Дняпры, пад Кіевам і Мінскам, Варшавой і Берлінам сталі ата-пай іх журналісцкіх біяграфіяў.

Як баявая дзясенні гучалі іх публікацыі ў дзялізінных, ко-рпусных, армейскіх, фантэнаў і цэнтральных газетах, у газетах партызанскіх лётчуняў, у радыё-перадачкіх кінахроніцы. Дзякуючы ім імёны тысяч, многіх тысяч удзельнікаў гераічнай барацьбы з фашысцкай агрэсіў адлюстраваны ў аналагах гісторыі.

Не ўсе яны — рэпартары і фо-такарэспандэнты, нарысты і кінааператары — дайшлі да пера-могі. Не ўсім ім нашчасліва

напісць апошнія баявыя рэпар-тажы і разрадаць свае пісталеты ў гонар заканчэння Вялікай Айчыннай. Нямае іх засталася ляжаць на палях бітвы, у брацкіх і адзіночых магілах.

І вось набліжаецца 50-годдзе Перамогі. Ці ўсё мы ведаем пра яе летапісцаў? Ці ўсё загінуўшыя з іх імёны вядомы? Не, на жаль, не... сярод іх ёсць і тыя, хто яшчэ да вайны пачынаў свой жур-налісцкі шлях у Беларусі, праца-ваў тут у рэспубліканскіх, аблас-ных, гарадскіх і рэальных газетах, у часопісах. Другія прыйшлі ў ар-мейскі і партызанскі друку ўжо ў ходзе вайны. І гэта не толькі ре-дакцыйныя работнікі, але і на-борчыкі, друкары, чыя праца ў самым бліжэйшым святэце з жур-налісцкай.

Дык давайце ж назавём пай-менна ўсіх сваіх калегаў, якія ад-далі свой жыццё за Вялікую Пе-рамогу! Іх імёны занясем на рас-публіканскую, мемарыяльную Дошку памяці журналістаў, якія

сталі ахвярай суролага ваеннага ліхалецця.

Звяртаемся да ўсіх мясцовых журналісцкіх арганізацый, да ўсіх чытачоў, у тым ліку да род-ных і блізкіх загінуўшых газетчы-каў:

— Паведаміце ў Саюз жур-налістаў Беларусі пра вядомых вам загінуўшых у вайну ра-ботнікаў друку, карэспандэнтаў розных выданняў, аязаных з ва-шым раёнам, гарадам, вобласцю; калі ёсць у вас у рэдакцыях па-мятныя дошкі — укажыце, хто на іх занесены.

Матэрыялы, просьбы і прашанні накіроўвайце на адрас:

220005, Мінск, вул.Румянцава, 3.

Саюз журналістаў Рэспублікі Беларусі.

Лявонд ЕКЕЛЬ, Андрэй КОЛАС, Віктар БАРУШКА, Яўры КАЧАН, Барыс СТРАЛЬЦОУ, Рыгор ТАРАСЕВІЧ, Міхал ШЫБАЛІС.

НАШЫ ЗА МЯЖОЙ

Сеньёр ад "Валыціна"

Напэўна, дарэмна мы скардзімся, што жыццё ў нас, беларусаў, няважнае. Уявіце сабе, за мяжой сёй-той міркуе зусім інакш, лічыць, што мы тут усё — пагалоўныя багачы. Таю думку даваўся пачуць не дзе-небудзь, а... у самым цэнтры Парыжа.

Справа была ў нядзелю. У Па-рыж мяне прывялі службовыя хлопцы, якіх заўсёды нямае. Аднак выхадзілі тут для ўсіх вы-хадзіна. Таму з раіцэй зрабіў, як усё турцыі: карту ў руці, фотаве-рат на плячо — і гайда па па-мятных месцах французскай сталіцы.

Парыжской вуліцы, трымаючы курс на Эйфелеву вежу, як рап-там чую:

— Месье, ці разумееце вы па-англійску? Ці не дапаможаце вы мне?

Паварочваюся. Заўважаю ля абочыны легкавую. А з аяна цёмнавалосы мужчына ў сміючым і бабачы вельмі махае рукой.

Раблю пару крокаў назад і га-вару, што англійскую мову крыху разумю. Вадзіліць у адзак бур-на радуюцца, выдуючы сваё італьянскае паходжанне, і прасіць паказаць, як праехаць яму, гоцыю парыжскай сталіцы, не бульвар Інвалідаў.

Гэты самы бульвар я перасек нейкіх дзесяць хвілін назад, таму ахвотна паведамляю яму каве-рыны, радуючыся, што магу арыентавацца ў вулічных па-

рыжскіх лабірынтах і нават да-ваць парадзі. Гаспадар лімузіна, прудка развітаўся, не спя-шаўся. Паўхадзіць, з якой а краіны. Пачушы пра Беларусь, так ускрыкнуў ад радасці, што на-ват азірнуўся спакійнае скан-дынавы, што стаяў недалёка. За-прасіў сесці ў машыну. Вельмі расхвальваў нашу краіну. Не-завёў адным з кіраўнікоў вядо-май усяму свету фірмы "Ва-ляціна". Як, а не ведаеце фірму "Валыціна"? І не бывае на вы-ступцы, якую праводзілі гэтымі днямі ў Парыжы? Як мне не па-шанцавала. Але добра, справу можна паправіць. І мяне цяпер будзе памяць і пра "Валыціна".

І пра аднаго з кіраўнікоў. З гэтымі словамі італьянец па-вярнуўся ў ўзроў на заднім ся-дзеньні вялікай аўтамабіля. Вельмі здзіўляўся, калі я пачаў ад-маўляцца, выцягнуў з пакета даве курці.

— Ды ведаю, не пашкадуеш. Курці былі ўдзя на ад "Ва-ляціна". Да таго ж, думай я, не-ват на багатым Захадзе нічога бясплатнага не бывае. Вось і ад-даў пакет назад. А італьянец

упраўца. Так мы некалькі хвілін засталіся з ім у адзіночых, пера-мог усё ж гаспадар машыны.

І тут жа ён перайшоў да друго-га дзеяння. Адрэзу спяхураў, змяніўся з твару.

— Вічэнта, у мяне катастрофа. Учора пасля закрыцця выставы быў банкет. Потым усё ішоў ся-дзель і казіно. А да раіцэй ака-заўся на нудых. Няма нават гро-шаў на бензін, каб у Італію вяр-нуцца.

А я тым часам успомніў, што аўтамабільныя нумары ў яго па-рыжскія. Бачу, што чаравікі мільярда зусім не з магазіна Кардэ. І ён старанна хавае іх на педалях. Але ўсё ж лічыў сабе абавязаным за курці, агадзіўся падкінуць на бензін сотню-дзве франкаў са свайго небагатага за-пасу.

— Ая-я-я, — як ад болю скрыўся саўладальнік "Ва-ляціна". — Я ж ведаю ваш до-важ, праўда вы "мільярдарам ад "Валыціна" не першы дзень і да-такіх нядаў прывык.

А вось знаёмых парыхавя, ка-му пасля я расказаў гэту гісторыю, вельмі здзіўліліся. Яны, аказваецца, добра ведалі пра та-кіх махляроў, якіх спрабуюць за-дава ачышчаючымі курці ў а-рыскіх пакетах атрымаць тысячы франкаў. Менавіта толькі яны прасіць пад выгледам даўгу ў ту-рыста. Але што магчыма? Бе-ларусы ачынілі ў тысячы "зале-ных" — гэты было навіной. Та-ля сумы спрытны прасіць хіба што ў вельмі багатых турыстаў...

Вікенцій КЛЮЧНІК.

ДЗЕЦІ І МЫ

Школа не воўк, у лес не ўцячэ...

Ларыса РАКОЎСКАЯ

Чэсам я сама свае нагадаю тушкі, дзіцячая крывя вылікае жадае рывуца ў бой, натапырыўшы крылі і перы. Абы толькі не плакала пад ачыня і безнадзейна гэтае дзіця, ведала каб — яно не адно ў свеце. Тым больш, у адзіночых гадзі хлупчыкі амаль не плачуць. Хіба што толькі нудзе ў куту. Але не прылюдна, не на вачах кампаніі саброр-равесніцаў.

Адкрытыя злыснае ўсхліпы, адзіночныя пагозы і раскіданыя па твары брудным кулакком скупныя сльзі: чатыры хлупчыкі амаль падбегам аддаліся ад універсаме да суседніх жылх дамоў.

Я даведлася пра крыву ма-лых, якіх у будзённым дзень перад школьным заняткам мыюць ма-шынны: такіх ж, як і яны, хлупчыкі з канкурэнтнай "брыгады" адабралі чарговыя работнікі.

Супаколі, папярэла хуценька знясіці крывуцельцаў. Каб вяр-нуць грошы, перад прыштыт куп-ка падлеткаў даваўся ўспомніць і міліцыю, і яе дзіцячы пакой. Ададзі — тое, што застало-ся. Бо пачуць мае падшэфныя ту-ды-суды сабраліся, іх крывуцельцаў падзіліліся грашына з такімі ж малымі. Тая, бо не был дурнымі, адрэзу зніклі ў лабірынтах камерцыйных крамаў.

Дзеці, якіх я прымаю прыняла пад сваё крыло, вымылі машыну. Не апошнім этапе де іх дапу-чыліся і "канкурэнты". Іхняя доля аказалася вышальнай. Так ат-рымалася і наступным разам — урэшце, зусім не важна, хто па-мыў машыну. Больш удальчой той, хто здолеў выхадзіць грошы з рук гаспадар-дарадцаў. Тут прывіць баль спрытнаць рук — і ніякага махлярства!

маўся праз сльзі — каму, якія падаткі?

А хлупчыкі, не сумняваючыся, што зараз выцягнуць перад ім "па струны", назваў прозвішча чалавека, які ў свой час быў доўгі гады асуджаным... Калі гэты апе-ляцыя да пагозылівага прозвішча ўздзеянне не дала, мой юны візаві ў адзак кінуў: "Адсюль па-гоняць, на "бетонку" пайду, там за "баксы" мыць машыны буду".

Дэ дзіцяцка падключылася дру-гое дзіця: "Ой, цябе ж з бетонкі сальвасічкі пагоняць!".

Я зразумела, што "пра падаткі" малага навучнік, каб "не лезлі". Але зрабілася страшна, што тут, на вачах усяго горада, адбываец-ца нешта жудаснае і незразуме-нае. Тут аўтарытат не настайны, не бацькі, якіх наўрад ці ведаюць, як бавіць волны час іх сын, а... былі зэк.

Між іншым, і дзеці тут не іншпалантныя: суседка пре-ходзіла міма, дык здзіўлілася на аднаго, чаго ён, маўляў, не ў шко-ле. Адаказ пра "праспект" ёй сыйшоў "на пачэрачку": яна, азірнуўшыся (ужо спецыяльна для мяне), кінула пра тое, што дзіця тут на гумку сабе заробіць. Ага, пачула-ся мне: калі не сам, дык у іншых адбара.

...Калі вы хадзілі на рынак, дык бачылі, мабыць, што гандлююць там не толькі дарослыя. "Робяць грошы" і дзеці. Чым гандлююць? Калі грыбамі-ягадамі, тады зразу-мела і нават прыёмам. Напэўна, раніцой гэтыя малыя паспелі ўжо аблазіць лес.

Але калі бульбей, капустай, моркавай, з'яўляюцца сумненні —

адкуль, з чых дач-агародаў гэты ўраджай, з якіх такіх калгасных пельбэ? Тым больш, што маю мно-га знаёмых, якіх з горчычу рас-казваюць, як нейкіх зладзеў "да-памаглі" ім у уборцы ўраджаю: бульбу пакапалі, моркву па-выдзіралі і нават перабралі. Парэ-залі капусту. Тую капусту, якую ўсё спякотае лета так старанна, забываючы пра отазахандроз, гаспадары павіталі, носачы ве-дры здалі...

Увесь гэты "рэпартаж з нату-ры" тым больш набаўе, што ўсе мы зараз перад дзіцяцкай на якіх прыкладах, на якіх каштоўнасцях выхоўваецца дзіця. І толькі адно мяне сучаснае, калі выпраўляю свайго і суседскага сыноў у даве школы — звычайную і мастацкую. У іх няма часу мыць машыны. Мы дабегам пра іх выхаванне, адука-цыю і саброр — у рэшце рэшт, цікавімся гэтым. Я ведаю амаль пра кожны крок свайго сына — мы прывыкліліся разказаць ад-но аднаму пра ўсе дзіцячыя па-дзеі. Мож, гэтак адукаваныя сям'і дапаможа яму ў заўтрашнім дні больш, чым такое ранняе знаём-ства з жыццём праз на-паўкрымінальны сюжэт яго ра-веснікаў...

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

А што тыя дзеці, якія мыюць свайны машыны? Думам, яны вы-ростаць, і многія з іх будуць пра-цягваць мыць гэтыя самыя машы-ны. Нават калі я заробіць на тое, каб ездзіць па ўласным "аўто": прыгадайце бессяроднага Чэха-ва з яго словамі аб тым, што "раба з сябе трэба выдзіскаць на кроплі". Якім бы той работнік пелон ні быў: абставіні, грошай ці прымаў.

доуга: стаўлю телефон на аўтаадказчык, дзе потым набіраецца шмат інфармацыі. (Ужо з дзвюх гадзін пачынаю стэрэатыпы, створаныя самім сабой. А Спілберг, які здымаў "Зорныя войны", плюнуў на ўсё і зрабіў добры сур'ёзны фільм.

аць усе вашы ід

